

Sygnatura akt I Ca 110/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 22-04-2016 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSO Jolanta Tembłowska

Sędzia SO Aleksandra Bolczyk – spr.

Sędzia SO Iwona Przyłębska – Grzybowska

Protokolant st.sekr.sąd. M. Radziemska

po rozpoznaniu w dniu 22-04-2016 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w K.
przeciwko Z. R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kole

z dnia 22 października 2015r. sygn. akt I C 385/15

Uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Kole do ponownego rozpoznania , pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Aleksandra Bolczyk Jolanta Tembłowska Iwona Przyłębska – Grzybowska

Sygn. akt I 1 Ca 110/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IC 385/15 Sąd Rejonowy w Kole oddalił powództwo powoda (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z/s w K. skierowane przeciwko Z. R. o zapłatę .

U podstaw rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego legły następujące ustalenia faktyczne i wywody prawne .

W dniu 29 września 2008 r. (...) BANK S.A. z siedzibą we W., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, udzielił pozwanemu Zenowi R. pożyczki w kwocie 7.365,76 zł. Na podstawie zawartej umowy pozwany był zobowiązany do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami w terminie do dnia 10 października 2011 r. Za okres opóźnienia w

spłacie raty lub jej części bank naliczał odsetki od przeterminowanego zadłużenia w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Natomiast w przypadku zwłoki z zapłatą co najmniej dwóch pełnych rat za co najmniej dwa okresy płatności bank był uprawniony do wezwania do zapłaty zaległych rat pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. W przypadku nie uregulowania zaległości w terminie 7 dni pożyczkodawca miał prawo do wypowiedzenia umowy.

Pozwany, jak wskazał Sąd Rejonowy, nie wywiązał się z warunków umowy wobec (...) BANK S.A., który podjął działania windykacyjne i wezwał pozwanego do zapłaty. Całość roszczenia stała się wymagalna z dniem 15 grudnia 2009 r.

Wobec powyższego w dniu 24 października 2010 r. (...) BANK S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, któremu postanowieniem z dnia 8 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy w Kole nadał klauzulę wykonalności.

Na podstawie wskazanego tytułu wykonawczego na wniosek wierzyciela (...) BANK S.A. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kole B. M. wszczęła postępowanie egzekucyjne, a następnie postanowieniem z dnia 28 stycznia 2011 r. uznała się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy i przekazała ją do prowadzenia Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Kole J. F.. Postanowieniem z dnia 2 października 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kole J. F. umorzył toczące się postępowanie egzekucyjne.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w dniu 7 czerwca 2013 r. (...) BANK S.A. zbył na rzecz powoda (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w K. wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego. Powód poinformował pozwanego o cesji wierzytelności pismem z dnia 1 lipca 2013 r.

Natomiast pismem z dnia 13 stycznia 2015 r. wezwał pozwanego do zapłaty wymagalnych wierzytelności. Do dnia wytoczenia powództwa należności pozwanego wynoszą w sumie 12.035,38 zł i składają się na nie należność główna w wysokości 5.963,32 zł, odsetki umowne w wysokości 45,83 zł, odsetki karne w wysokości 5.927,29 zł, koszt windykacji w wysokości 98,94.

Pozwany, jak zauważył Sąd Rejonowy, cierpi na liczne problemy zdrowotne i utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego, które objęte jest zajęciem komorniczym. Sąd I instancji podniósł w uzasadnieniu, że wartość dokumentów zgromadzonych w toku postępowania nie była kwestionowana przez strony i nie budziła zastrzeżeń Sądu.

Dokonując prawnej oceny roszczenia Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia.

Zgodnie z przepisem art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, jeśli nie zrzekł się korzystania z zarzutu przedawnienia. Termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata (art. 118 k.c.). Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 zd. 1 k.c.). Podniesienie zarzutu przedawnienia powoduje, jak zauważył Sąd Rejonowy, że roszczenie nie może być skutecznie dochodzone, ponieważ odpada obowiązek jego przymusowej realizacji. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1995r., zarzut przedawnienia dotyczy nie tylko roszczenia głównego, ale i odsetek za opóźnienie (sygn. III CZP 156/95, LEX nr 23701).

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia zgłoszonego w pozwie. Są to roszczenia, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej podmiotu, od którego strona powodowa nabyła wierzytelność (z tytułu umowy pożyczki zawartej z bankiem), zatem termin przedawnienia wynosi trzy lata.

Zgodnie z informacją przedstawioną przez powoda, poprzedni wierzyciel postawił wierzytelność w stan wierzytelności w dniu 15 grudnia 2009 r, zatem z tą datą zaczął biec termin przedawnienia.

Przepis art. 123§ 1 pkt 1 k.c.stanowi o przerwaniu biegu przedawnienia, do którego dochodzi przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju,

przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2012 r. (I CSK 90/12, LEX nr 1250551), za czynność przerywającą bieg przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. uznać można zgłoszenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnego. Natomiast w uchwale z dnia 19 lutego 2015 r. (sygn.. III CZP 103/14, LEX nr 1643191) Sąd Najwyższy wskazał, że zawieszenie biegu przedawnienia spowodowane wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności kończy się z chwilą uwzględnienia przez sąd tego wniosku. Zatem na gruncie rozpoznawanej sprawy ponowny bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo **z dniem 8 listopada 2010 r.** czyli od nadania przez Sąd Rejonowy w Kole klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez pierwotnego wierzyciela.

Następnie w dniu 24 listopada 2010 r. pierwotny wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co na podstawie przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. powoduje przerwanie biegu przedawnienia.

W cytowanej wyżej uchwale z dnia 19 lutego 2015 r. Sąd Najwyższy podniósł także, iż w postępowaniu egzekucyjnym ma zastosowanie zasada wyrażona w art. 203 §2 k.p.c., zgodnie z którą pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. W odniesieniu do postępowania egzekucyjnego wskazana zasada oznacza, że umorzenie postępowania egzekucyjnego niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem.

W przedmiotowej sprawie w związku z zawarciem umowy przelewu wierzytelności postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 2 października 2012 r., zatem zgodnie z zasadą wynikającą z art. 203 §2 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c. obliczając bieg przedawnienia należy uwzględnić także okres, którym toczyło się postępowanie egzekucyjne z wniosku poprzedniego wierzyciela.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, że do przedawnienia wierzytelności dochodzonej pozwem doszło w dniu 8 listopada 2013 r., czyli w ciągu 3 lat po nadaniu przez sąd klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Powód złożył pozew w sądzie w dniu 2 lutego 2015 r. Zatem, uznając zarzut przedawnienia za uzasadniony powództwo, zdaniem Sądu Rejonowego, należało oddalić.

W związku z tym, iż pozwany wygrał proces, brak było podstaw do obciążenia go kosztami procesu poniesionymi przez powoda.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w całości i zarzucając :

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 117 kc oraz art. 118 kc. poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie ,że roszczenie powoda uległo przedawnieniu ,
- naruszenie przepisu prawa materialnego tj. art. 123 §1 kc. poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie ,że bieg terminu przedawnienia nie uległ przerwaniu, kiedy przeciwko pozwanemu były podejmowane czynności przed sądem i organem egzekucyjnym ,
- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść wyroku , a mianowicie art. 227 kpc. w zw. z art. 233 kpc. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów , a także dokonaniu błędnych ustaleń faktycznych w sprawie poprzez uznanie ,że roszczenie powoda uległo przedawnieniu, w sytuacji , gdy przeciwko pozwanemu były prowadzone przez poprzedniego wierzyciela czynności egzekucyjne , które okazały się bezskuteczne , wobec czego postanowieniem z dnia 2.10. 2012r. Komornik Sądowy przy SR w Kole umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824§1 kpc. , a nie , jak ustalił Sąd Rejonowy – na podstawie art. 825 kpc.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o :

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kole i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje , w tym zwrot kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych .

Pozwany Z. R. po raz kolejny zaprzeczył istnieniu swojego długu , podnosząc ,że w 2006r. skradziono mu dowód osobisty , co zgłosił na Policji , na dowód czego załączył zaświadczenie .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się być uzasadniona i doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym .

Sąd Rejonowy opierając się argumentach zawartych w uzasadnieniu uchwały SN z dnia 19 lutego 2015 r.(III CZP 103/14, OSP Nr 11 z 2015 r., poz. 105.) doszedł do wniosku ,że roszczenie , z jakim wystąpił powód uległo przedawnieniu . Istotnie , zgodnie z treścią wyżej powołanej uchwały umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela – banku , prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności , niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji . Sąd Rejonowy pominął jednak fakt ,że postępowanie egzekucyjne , jakie toczyło się przeciwko pozwanemu w sprawie KM 518/11 umorzone zostało postanowieniem z dnia 2 .10. 2012r. , ale nie na skutek cofnięcia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego, ale z uwagi na bezskuteczność prowadzonego postępowania egzekucyjnego , a więc w oparciu o treść przepisu art. 824 §1 pkt.3 kpc. Przypomnieć należy, że co do zasady skutek przelewu wierzytelności dochodzi tylko do zmiany osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany, natomiast nie następuje wówczas zmiana ani przedmiotu, ani też podstawy prawnej świadczenia, a więc dokonana czynność prawna nie wpływa zasadniczo na kształt prawny wierzytelności, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia (tak np. K. Zagrobelny [w:] „Kodeks cywilny. Komentarz” pod red. E. Gniewka, Warszawa 2006, teza 10 do art. 509, s. 875 lub K. Zawada [w:] „System prawa prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna. Tom 6” pod red. A. Olejniczaka, Warszawa 2009, s. 1044). Pomimo cesji wierzytelności sytuacja prawna dłużnika pozostaje niezmienną i przysługuje mu wobec cesjonariusza zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie służyłyby mu względem poprzedniego wierzyciela (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 7 lutego 2014 r., I ACa 687/13, niepubl.

Postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 518/11 , jak wskazano wyżej , wydane zostało w dniu 2 października 2012r. , doręczono je wierzycielowi i dłużnikowi , uprawomocniło się z dniem 16.10. 2012r , a pozew wniesiono w dniu 2 lutego 2015r.

Wniosek o wszczęcie egzekucji przerywa bieg przedawnienia, zaś skutku tego nie niweczy późniejsze umorzenie postępowania egzekucyjnego z powodu bezskuteczności.

Po każdej przerwie terminu przedawnienia biegnie on na nowo. Skutek ten następuje od dnia następującego po uprawomocnieniu się postanowienia komornika o umorzeniu egzekucji jako bezskutecznej. Złożenie bowiem przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji przerywa bieg przedawnienia (por. wyrok SN z 10 października 2003 r. II CK 113/02, OSP 2004/11/141). Bieg przedawnienia przerywany na skutek wszczęcia egzekucji biegnie na nowo od daty prawomocnego umorzenia egzekucji (art. 823 i następne k.p.c.).

Powód nabył zatem przedmiotową wierzytelność jako nieprzedawnioną, a do chwili złożenia pozwu w sprawie niniejszej – co ponownie przerwało bieg przedawnienia – termin trzyletni z art. 118 in fine k.c. jeszcze nie upłynął.

W konsekwencji zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego jest chybiony, a roszczeniu powoda nie można z tej przyczyny odmówić ochrony prawnej. Apelacyjny zarzut wadliwego przyjęcia, że bieg terminu przedawnienia roszczenia upłynął przed wniesieniem pozwu znajduje tym samym uzasadnienie w materiale sprawy.

Uchylenie Sądu Rejonowego skutkuje nierozpoznaniem istoty sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że ma to miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było

przedmiotem sprawy. Chodzi tu o skutki różnego rodzaju nieprawidłowości, które w ogólnym rozrachunku prowadzą do zaniechania zbadania materialnej podstawy żądania albo pominięcia merytorycznych zarzutów stron przy jednoczesnym bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, jak np. brak legitymacji procesowej strony albo zaistnienie prekluzji czy – jak w sprawie niniejszej – przedawnienie roszczenia (tak np. w postanowieniach SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC Nr 1 z 1999 r., poz. 22; z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, opubl. baza prawna LEX Nr 50750; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, opubl. baza prawna LEX Nr 519260 oraz w wyrokach SN z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP Nr 3 z 2003 r., poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, opubl. baza prawna LEX Nr 178635; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP Nr 1-2 z 2009 r., poz. 2 czy wreszcie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2007 r., I ACa 209/06, LEX nr 516551 i w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 listopada 2012 r. sygn. I ACa 486/12, niepubl.). Inaczej mówiąc, "nierozpoznanie istoty sprawy" oznacza uchybienie procesowe Sądu I instancji polegające na całkowitym zaniechaniu wyjaśnienia istoty lub treści spornego stosunku prawnego, przez co rozumie się zaniechanie wnikięcia w podstawę merytoryczną dochodzonego roszczenia, a w konsekwencji pominięcie tej podstawy przy rozstrzygnięciu sprawy.

Rezultatem nierozpoznania istoty sprawy musiało być wydanie orzeczenia kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. wraz z przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego pozostawiono Sądowi Rejonowemu, zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd zbada merytoryczną zasadność powództwa w świetle okoliczności faktycznych sprawy ustalonych na podstawie złożonego przez strony procesu materiału dowodowego rozważając także podniesione przez pozwanego zarzuty, dotyczące zarówno jego bardzo złej sytuacji materialnej, jak i kondycji zdrowotnej, a więc licznych schorzeń, skutkujących zakwalifikowaniem go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Stan pozwanego powinien również skłonić Sąd I instancji do przemyśleń pod kątem podjęcia kroków zmierzających do decyzji w przedmiocie ustanowienia dla pozwanego pełnomocnika z urzędu, który niewątpliwie zadba o ochronę jego praw w przedmiotowym postępowaniu, a także, po analizie podnoszonych przez pozwanego zarzutów, niewykluczone, iż spowoduje wszczęcie innego postępowania, w którym można będzie je zweryfikować.

Aleksandra Bolczyk Jolanta Tembłowska Iwona Przyłębska Grzybowska